

tashkil etishda muhim ahamiyat kasb etadi. Tadqiqot davomida zamonaviy texnologik vositalar sportchilarning funksional holatini muntazam nazorat qilish, mashg'ulot yuklamalarini individual tarzda boshqarish hamda sport natijalarini yaxshilash imkonini berishi aniqlandi. Ayniqsa, GPS tizimlari, biometrik sensorlar, yurak urish chastotasini kuzatuvchi qurilmalar va mobil ilovalardan foydalanish sportchining jismoniy holatini real vaqt rejimida tahlil qilishga xizmat qiladi.

Shuningdek, innovatsion texnologiyalar yordamida mashg'ulot yuklamalarini ilmiy asosda rejalashtirish, ortiqcha zo'riqish va jarohatlanish xavfini kamaytirish hamda tiklanish jarayonini samarali tashkil qilish mumkinligi asoslab berildi. Raqamli monitoring tizimlari sportchilarning individual xususiyatlarini hisobga olish imkonini yaratib, mashg'ulotlarda differensial yondashuvni kuchaytiradi. Bu esa o'rta va uzoq masofaga yuguruvchilarning chidamlilik darajasi hamda musobaqa natijalarining barqaror o'sishiga ijobiy ta'sir ko'rsatadi.

Tadqiqot natijalari shuni ko'rsatadiki, sport mashg'ulotlarini texnologik boshqarish tizimlarini keng joriy etish zamonaviy sport pedagogikasi va metodikasining ustuvor yo'nalishlaridan biri hisoblanadi. Shu sababli murabbiylarning raqamli kompetentligini rivojlantirish, innovatsion texnologiyalar bilan ishlash ko'nikmalarini shakllantirish hamda sport mashg'ulotlariga ilmiy yondashuvni kuchaytirish muhim vazifalardan biri bo'lib qoladi.

Foydalanilgan adabiyotlar ro'yxati:

1. Karimov F.A. Sport mashg'ulotlari nazariyasi va metodikasi. – Toshkent: O'qituvchi, 2021.
2. Salomov R.S. Yengil atletika va uni o'qitish metodikasi. – Toshkent: Fan, 2020.
3. Pulatov A.X. Sport fiziologiyasi asoslari. – Samarqand: Zarafshon, 2019.
4. Ismoilov B.R. Chidamlilik sport turlarida mashg'ulot jarayonini boshqarish. – Toshkent, 2022.
5. Bompa T. Periodization: Theory and Methodology of Training. – Human Kinetics, 2018.
6. Wilmore J., Costill D. Physiology of Sport and Exercise. – Champaign: Human Kinetics, 2019.
7. Midgley A., McNaughton L. Time at or near VO₂max during continuous and intermittent running. – Journal of Sports Sciences, 2020.

Sariboyev Nurali Abdunazarovich

GulDPI o'qituvchisi

E-mail : sariboyevnurali@gmail.com

KREATIV PEDAGOGIKA FANIDA INNOVATSION-IJODIY KOMPETENSIYALARNI BAHOLASH MEZONLARI

***Annotatsiya.** Mazkur maqolada kreativ pedagogika fanini o'qitish jarayonida talabalarning innovatsion-ijodiy kompetensiyalarini baholashning nazariy asoslari, tamoyillari va mezonlari yoritilgan. Innovatsion-ijodiy kompetensiyaning tarkibiy tuzilishi tahlil qilinib, uning motivatsion, kognitiv, faoliyatli, kommunikativ va refleksiv komponentlari*

asosida baholash mezonlari ishlab chiqilgan. Shuningdek, talabalarning kreativ fikrlashi, innovatsion faoliyatga tayyorligi hamda ijodiy salohiyatini aniqlashga xizmat qiluvchi ko'rsatkichlar tavsiflangan.

Kalit so'zlar: kreativ pedagogika, kreativ kompetensiya, innovatsion kompetensiya, baholash mezonlari, kreativ fikrlash, refleksiya, pedagogik diagnostika, innovatsion faoliyat.

Аннотация. В данной статье рассматриваются теоретические основы, принципы и критерии оценки инновационных и творческих компетенций студентов в процессе обучения творческой педагогике. Анализируется структурная структура инновационной и творческой компетенции, а также разрабатываются критерии оценки на основе ее мотивационной, познавательной, активной, коммуникативной и рефлексивной составляющих. Также описываются показатели, служащие для определения творческого мышления студентов, их готовности к инновационной деятельности и творческого потенциала.

Ключевые слова: креативная педагогика, креативная компетентность, инновационная компетентность, критерии оценки, креативное мышление, рефлексия, педагогическая диагностика, инновационная деятельность.

Abstract: This article discusses the theoretical foundations, principles and criteria for assessing students' innovative and creative competencies in the process of teaching creative pedagogy. The structural structure of innovative and creative competence is analyzed, and assessment criteria are developed based on its motivational, cognitive, active, communicative and reflexive components. Also, indicators are described that serve to determine students' creative thinking, readiness for innovative activity and creative potential.

Keywords: creative pedagogy, creative competence, innovative competence, assessment criteria, creative thinking, reflection, pedagogical diagnostics, innovative activity.

Kirish. Ta'lim tizimida amalga oshirilayotgan islohotlar bo'lajak mutaxassislarining kasbiy kompetentligini rivojlantirish bilan bir qatorda ularning innovatsion va ijodiy salohiyatini shakllantirishni ham talab etmoqda. Zamonaviy jamiyatda muvaffaqiyatli faoliyat yuritish uchun mutaxassis nafaqat chuqur bilimga, balki yangilik yaratish, muammolarni nostandart hal qilish va innovatsion qarorlar qabul qilish qobiliyatiga ham ega bo'lishi lozim. Kreativ pedagogika fani talabalarning innovatsion-ijodiy kompetensiyalarini rivojlantirishga xizmat qiluvchi muhim o'quv fanlaridan biri hisoblanadi. Biroq mazkur kompetensiyalarning rivojlanish darajasini aniqlash va baholash pedagogik tadqiqotlarning dolzarb masalalaridan biri bo'lib qolmoqda. Shu sababli innovatsion-ijodiy kompetensiyalarni baholashning ilmiy asoslangan mezonlarini ishlab chiqish alohida ahamiyat kasb etadi.

Innovatsion-ijodiy kompetensiyaning mazmuni Innovatsion-ijodiy kompetensiya shaxsning mavjud bilim va tajribalar asosida yangi g'oyalarni yaratishi, muammolarga kreativ yondashishi, innovatsion faoliyatni tashkil etishi va o'z faoliyatini takomillashtirib borishi bilan tavsiflanadi. Mazkur kompetensiya ta'lim jarayonida talabani intellektual, ijodiy va kasbiy rivojlanishiga xizmat qiluvchi integrativ sifat hisoblanadi. Kompetensiya tushunchasi ma'lum bir faoliyatni muvaffaqiyatli amalga oshirish uchun zarur bo'lgan bilim, ko'nikma, malaka, qadriyat va shaxsiy sifatlar majmuasini anglatadi. Innovatsion-ijodiy kompetensiya esa kompetensiyaning murakkab va ko'p qirrali ko'rinishi bo'lib, shaxsning yangilik yaratishga, mavjud muammolarni original usullar orqali hal etishga va innovatsion faoliyat yuritishga tayyorligini ifodalaydi.

Har bir komponent talabani innovatsion va ijodiy faoliyatida muhim o'rin egallaydi hamda ularni baholashda alohida mezon sifatida qaraladi.

Innovatsion-ijodiy kompetensiyalarni baholashning pedagogik tamoyillari

Innovatsion-ijodiy kompetensiyalarni baholash quyidagi tamoyillarga asoslanishi zarur:

Obyektivlik tamoyili Baholash natijalari talabanning haqiqiy bilim va qobiliyatlarini aks ettirishi kerak. Subyektiv omillarning ta'siri minimal darajada bo'lishi lozim.

Tizimlilik tamoyili Baholash faqat yakuniy natijani emas, balki kompetensiyaning shakllanish jarayonini ham qamrab olishi zarur.

Komplekslik tamoyili Talabanning innovatsion-ijodiy kompetensiyasi barcha komponentlar asosida kompleks baholanishi lozim.

Rivojlantiruvchi baholash tamoyili Baholash natijalari talabanning keyingi rivojlanish istiqbollari belgilashga xizmat qilishi kerak.

Baholash talabanning kuchli va zaif tomonlarini aniqlash imkonini berishi lozim.

Innovatsion-ijodiy kompetensiyalarni baholash mezonlari

Innovatsion-ijodiy kompetensiyalarni baholash shaxsning yangi g'oyalarni yaratish, innovatsion faoliyatni tashkil etish, kreativ fikrlash hamda kasbiy muammolarni samarali hal etish qobiliyatlarini aniqlash va tahlil qilish jarayonidir. Bunday baholash talabanning nazariy bilimlari bilan bir qatorda amaliy faoliyati, motivatsiyasi, kommunikativ faolligi va refleksiv qobiliyatlarini ham qamrab oladi. Baholashning asosiy maqsadi talabalarning innovatsion-ijodiy salohiyatini aniqlash, rivojlanish darajasini baholash va keyingi takomillashtirish yo'nalishlarini belgilashdan iboratdir. Innovatsion-ijodiy kompetensiyalarni baholash tizimli, uzluksiz va kompleks xarakterga ega bo'lishi zarur.

Innovatsion-ijodiy kompetensiyalarni baholash vositalari.

Zamonaviy ta'lim tizimida talabalarning innovatsion va ijodiy salohiyatini rivojlantirish muhim pedagogik vazifalardan biri hisoblanadi. Bunday salohiyatning rivojlanish darajasini aniqlash esa ilmiy asoslangan baholash vositalaridan foydalanishni talab etadi. Innovatsion-ijodiy kompetensiyalar murakkab integrativ tuzilishga ega bo'lib, ularni an'anaviy nazorat usullari orqali to'liq baholash imkoniyati cheklangan. Shu sababli zamonaviy pedagogik diagnostika jarayonida turli baholash vositalarining uyg'un qo'llanilishi muhim ahamiyat kasb etadi. Baholash vositalari talabalarning kreativ fikrlashi, innovatsion faoliyatga tayyorligi, amaliy faoliyati, kommunikativ qobiliyatlari va refleksiv madaniyatini aniqlash imkonini beradi. Mazkur vositalar yordamida innovatsion-ijodiy kompetensiyaning shakllanish darajasi, rivojlanish dinamikasi hamda pedagogik ta'sir samaradorligi aniqlanadi.

Xulosa. Kreativ pedagogika fanida innovatsion-ijodiy kompetensiyalarni baholash talabalarning kasbiy tayyorgarligi va kreativ rivojlanish darajasini aniqlashning muhim sharti hisoblanadi. Mazkur kompetensiyalarni motivatsion, kognitiv, faoliyatli, kommunikativ va refleksiv mezonlar asosida baholash talabanning innovatsion salohiyatini kompleks diagnostika qilish imkonini beradi. Taklif etilgan mezonlar tizimi kreativ pedagogika fanini o'qitish samaradorligini oshirish, talabalarning innovatsion-ijodiy kompetensiyalarini rivojlantirish hamda ularning kasbiy faoliyatga tayyorgarlik darajasini aniqlashda muhim metodik asos bo'lib xizmat qiladi.

Foydalanilgan adabiyotlar

1. Xasanova G.K. Universitet talabalarining ijtimoiy faoliyatini rivojlantirishning pedagogik asoslari // Fan va ta'lim byulleteni. -2021 yil. -Yo'q. 17-3 (120). -P. 68-71.
2. Xasanova G.K. Ta'lim jarayonida bo'lajak boshlang'ich maktab o'qituvchilarining ijodkorligini shakllantirish usullari // Miasto Przyszłości. -2023 yil. -Jil. 42. -P. 337-339.
3. Umurov Z. L., Xasanova G. K. Talabalar ta'lim muassasalarida ijtimoiy faoliyatni rivojlanishning pedagogik asoslari // Fan va ta'lim axborotnomasi. -2022. -Yo'q. 2-2 (122). -P. 43-45.
4. Nodira, A. (2023 yil, sentabr). O'quvchilarda kognitiv qobiliyatni rivojlanish muammosi. Yosh o'quvchilarda g'ayrioddiy fikrlash ko'nikmalarini shakllantirishda fanlarning roli to'g'risida: Xalqaro ilmiy-amaliy konferensiya (Chexiya). (80-82-betlar).
5. Sariboyev Nurali Abdunazarovich Kreativ ta'limt texnologiyalarining pedagogik mohiyati va uning o'quv jarayonida tutgan o'rni INNOVATIVE ACADEMY xalqaro jurnal 2026 yil 4-6 betlar.